

Minimale dataset COPD 2021

A. Meetinstrumenten en meetmomenten bij COPD

In de minimale dataset COPD wordt onderscheid gemaakt tussen

- a) kernmeetinstrumenten;
- b) meetinstrumenten die alleen worden toegepast wanneer ze relevant zijn voor het behandeldoel.

a) Kernmeetinstrumenten

De kernmeetinstrumenten bestaan uit:

- 6-Minute Walk Test (domein fysieke capaciteit);
- de CCQ (domein kwaliteit van leven);
- de Global Perceived Effect (domein patiëntervaringen).

Daarnaast is er een beperkt aantal procesvariabelen opgenomen voor casemix-correctie. Voor het in kaart brengen van het patiëntprofiel leggen fysiotherapeuten vast of de patiënt lichte, matige of ernstige klachten heeft op basis van de criteria van de zorgstandaard COPD. De zorgstandaard beschrijft een indeling in profielen op basis van een aantal kenmerken, die gerelateerd zijn aan de ziektelast (licht/matig/ernstig).

b) Meetinstrumenten bij relevantie voor het behandeldoel

Fysiotherapeuten beschrijven de doelen voor de behandeling en afhankelijk van de gestelde doelen worden metingen met specifieke meetinstrumenten ingevuld. Dit zijn spierkrachtmeting van Quadriceps met een Microfet spierkrachtmeter; en meting van kortademigheid met de MRC schaal voor dyspnoe. Quadriceps spierkracht is een optioneel instrument voor herhaalde meting indien spierkrachtverbetering behandeldoel is. De MRC-dyspnoe is een optioneel instrument voor herhaalde meting en dient alleen ingevuld te worden indien kortademigheid een behandeldoel is.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de minimale dataset en het bijbehorende meetprotocol:

Domein	MDS fysiotherapie COPD	Meetprotocol		
		Intake	Elke 3 mnd ¹	Afsluiting
A: Kernmeetinstrumenten				
Uithoudingsvermogen	6-Minute Walk Test (6 MWT)	X	X	X
Kwaliteit van leven	Clinical COPD Questionnaire (CCQ)	X	X	X
Patiëntervaringen	Global Perceived Effect (GPE)		X	X ²
Achtergrondvariabelen	Vastleggen van behandeldoelen, achtergrondgegevens; longaanvallen afgelopen 12 maanden en comorbiditeiten, indeling in profielen op basis van de zorgstandaard	Eenmaal per jaar		
B: Meetinstrumenten die alleen bij relevantie voor behandeldoel worden toegepast				
Spierkracht	Quadricepskracht (met Microfet)	X	*	*
Kortademigheid	Medical Research Council Dyspnea (MRC)	X	**	**
C: Meetinstrumenten die in pilotvorm getest worden				
Fysieke activiteit	Metten van fysieke activiteiten met een stappenteller (in een pilotgroep) ³			
Overall	Ziektelastmeter COPD (in een pilotgroep) ³			

¹ Alleen van toepassing indien de behandeling langer dan 3 maanden duurt; ² Bij patiënten die > 12 maanden onder behandeling zijn wordt deze meting ieder jaar uitgevoerd; ³ Meetprotocol wordt in de pilot bepaald; *Alleen relevant indien spierkrachtverbetering behandeldoel is; ** Alleen relevant indien kortademigheid een behandeldoel is

B. Indeling in ziektelast

De KNGF-richtlijn COPD beschrijft een indeling in profielen op basis van een aantal kenmerken, die gerelateerd zijn aan de ziektelast (geen/laag, mild/matig en hoog).

- Patiënten met geen of lage ziektelast: Dit betreft patiënten met geen tot lage zelf gerapporteerde ziektelast (CCQ <1.0; CAT <10), die enkel advies over een gezondere levensstijl behoeven.
- Patiënten met een milde of matige ziektelast: Dit betreft patiënten met een mild tot gemiddeld zelf gerapporteerde ziektelast (CCQ 1.0-1.8; CAT 10-17), die fysiotherapie en/of oefentherapie behoeven.

De volledige KNGF-richtlijn profielen zijn terug te vinden op de [website](#) van het KNGF.

C. Toelichting meetinstrumenten

Er zijn technische specificaties opgesteld waarin de meetinstrumenten zijn gespecificeerd en EPD-leveranciers hebben deze ontvangen. Onderstaand wordt een toelichting gegeven van ieder meetinstrument.

1. 6-Minute Walk Test (6 MWT)

De 6 minuten wandeltest wordt gebruikt om het gangpatroon, de loopsnelheid en het uithoudingsvermogen van patiënten te beoordelen. Gemeten wordt de maximale afstand die de patiënt binnen 6 minuten comfortabel kan afleggen. De patiënt mag tijdens de test gebruik maken van een loophulpmiddel en/of orthese. Van dit instrument is een originele en Parkinson-specifieke versie beschikbaar.

De test dient bij start- en afsluiting van de behandeling te worden afgenomen. Geadviseerd wordt de 6 minuten wandeltest op een afstand van 10 meter te nemen (en niet op een loopband of een andere afstand). Bij een behandelduur langer dan drie maanden dient deze iedere drie maanden te worden afgenomen.

Voor meer informatie over het meetinstrument klik [hier](#).
Voor toelichting bij meetinstrument klik [hier](#).

2. Clinical COPD Questionnaire (CCQ)

De CCQ is een vragenlijst over gezondheid en bestaat uit 10 items. Het doel van de vragenlijst is het meten van de gezondheidstoestand van patiënten met luchtwegklachten als gevolg van COPD, longemfyseem, chronische bronchitis. Hoe hoger een patiënt scoort op de CCQ des te slechter is de gezondheidstoestand van de patiënt.

De test dient bij start en afsluiting van de behandeling te worden afgenomen. Bij een behandelduur langer dan drie maanden dient deze iedere drie maanden te worden afgenomen. Tenzij de patiënt meer dan een jaar in behandeling is, dan is een maal per jaar voldoende.

Voor meer informatie over het meetinstrument klik [hier](#).
Voor toelichting bij meetinstrument klik [hier](#).

3. Global Perceived Effect (GPE)

Om het ervaren effect te meten dient bij alle patiënten de GPE afgenomen te worden. Dit instrument wordt toegepast als generieke uitkomstmaat. Met de GPE scoort de patiënt in welke mate zijn klachten/problemen zijn veranderd ten opzichte van het vorige meetmoment (bijvoorbeeld begin van de behandeling). De GPE is een 7-puntsschaal met als uiterste waarden 'heel veel beter' (score: 1) tot 'heel veel slechter' (score: 7).

Dit instrument dient bij iedere patiënt te worden afgenomen na afloop van de behandeling. Bij een behandelduur langer dan drie maanden dient deze iedere drie maanden te worden afgenomen. Tenzij de patiënt meer dan een jaar in behandeling is, dan is een maal per jaar voldoende.

Voor meer informatie over het meetinstrument klik [hier](#) (1 item) of [hier](#) (2 items)
Voor toelichting bij meetinstrument klik [hier](#).

4. *Achtergrondvariabelen*

In uw elektronische patiëntendossier is een vragenlijst beschikbaar die u toe kunt sturen naar uw patiënt. Hier worden onder andere vragen gesteld over mogelijke comorbiditeiten die van invloed kunnen zijn op de behandeling. Het zijn in totaal 19 vragen, de patiënt antwoordt met ja/nee. Deze vragen zijn noodzakelijk om een goed beeld te krijgen van de COPD patiënt. De vragenlijst is beschikbaar in de specificaties van het KNGF en het Keurmerk onder niet-gevalideerde meetinstrumenten. De vragenlijst dient een maal per jaar genomen te worden bij iedere patiënt

5. *Quadriicepskracht (met Microfet)*

Met dit instrument wordt de extensie van de knie gemeten, zowel voor de linker- als rechterknie. De uitkomst van de score is in Newton.

- Meetprotocol: uitgangspositie: zit, heup en knie in 90 graden, handen ontspannen op de bovenbenen.
- Uitvoering: dynamometer net proximaal van de malleoli.

Indien het doel van de behandeling het verbeteren van spierkracht is, dient de Microfet iedere drie maanden afgenomen te worden.

6. *Medical Research Council Dyspnea (MRC)*

De MRC Dyspnoe vragenlijst is een praktische en gevalideerde lijst om de mate van benauwdheid zoals een COPD-patiënt die zelf ervaart te scoren. De lijst bestaat uit 5 items waarin de patiënt zijn eigen niveau van beperking kan aangeven. De lijst is gebaseerd op de GOLD- criteria met uitsplitsing van MRC-score 0

Indien het doel van de behandeling de kortademigheid is, dient de MRC iedere drie maanden afgenomen te worden.

Voor meer informatie over het meetinstrument klik [hier](#).

Voor toelichting bij meetinstrument klik [hier](#).

7. *Meten van fysieke activiteiten in een pilotgroep (let op: dit betreft een pilot)*

Voor deze meting wordt gebruik gemaakt van een simpele stappenteller (accelerometer Yamax EX210) die het aantal stappen per dag meet. Iedere patiënt draagt minimaal twee maanden de stappenteller de hele dag bij zich. De patiënt noteert het aantal stappen in de eerste week, vierde en in de achtste week, en houdt hiervoor een activiteitendagboek bij. Het activiteitendagboek neemt de patiënt na 8 weken weer mee naar de praktijk. Nadien kan in het EPD het gemiddeld aantal stappen per week ingevoerd worden, hiervoor is een meetinstrument ontwikkeld in het EPD.